

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: **csütörtökön és vasárnap.**
Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. — Egyes szám ára 6 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Dobay János.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalhoz (ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdája Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

A párbajról.

Vitéz lovagias nép vagyunk s ha a párbajról lehetne egy nemzetet elbírálni, bátran elmondhatnók, hogy nincs e világon egy nép, mely velünk versenyezhetne. Egy rossz szó, egy görbe tekintet, minálunk bőven elegendő, hogy két ember kiálljon a sikra s karddal vagy pisztollyal egymás életére törjön. Nagy bennünk az érzékenység, nagy az ambíció s ez temérdek affert szül, miket mind, a bevett szokások szerint, lovagias uton, fegyverrel kell elintézni. És mit tesz ezzel szemben a társadalom és mit tesznek azok, kik hivatva vannak a törvénytől rendelkezését végrehajtani? Hát ugyanaz a társadalom, mely egy véres eset által felizgatva, akeziót kezd a párbaj ellen, ugyan abban az időben glorifikálja a párbajhősöket s megvetésével sújtja azokat, kik elég vakmerők ki nem állani, mert tényleg úgy áll a dolog, hogy megverekedni bátorság kell, de a kihívást visszautasítani vakmerőség. Biróságaink — a bírók is magyarok és lovagiasak lévén — roppant eny-

hén ítélkeznek s ama bizonyos „erkölcsi vagy társadalmi kényszer,” melynek hatása alatt állanak legtöbbszörre a bajvivók, a szelid enyhe ítéletekben állandó enyhítő körülményképen szerepel. És mit tesz maga a sajtó? A vezércikk nagy kifejezésekkel ledörgi a párbajt, mint igazságtalan barbár szokást, de a cikkíró már a jövő órában kész fegyveres elégtételt kérni attól, ki rajta egy csekélyke sérelmet elkövet, vagy előfordul az az eset is, de nagyon sokszor, hogy míg az irányezikk a párbaj ellen menydörög, addig az újdonság rovat hozza azon hősök neveit, kik a megsértett becsületért kardot rántottak. És ilyen újdonság pedig naponkint bővön terem, mert hát a párbaj egy olyan törvénytelen cselekvény, melynek tettei titokban maradni sohasem szoktak, mert a ki egy karczólást megreszkíroz, megreszkíroz egy néhány napi államfogházat is, — hol köz tudomás szerint nagyon ur élet vagyon, — azon elévülhetlen dicsőséggel szemben, hogy nevét és lovagias cselekvényét az összes hazai lapok szellőztessék. És az ilyen

megszellőztetett nagyságnak joga van fejét magasan hordozni, magát nagynak, bátorinak tartani, joga van megkövetelni, hogy respektálják s féljenek tőle, az ő szava tekintély minden rendű és rangu ügyekben stb. Szóval, a mi lovagias társadalmunk, bíránk és sajtónk anynyi erkölcsi előnyt nyujtanak a párbajozóknak és oly kevéssé irtják és büntetnek, hogy ez a társadalmi betegség, nem hogy gyógyulna, hanem egész járványnyá nőtte ki magát.

Nem régiben történt, hogy egy családos apát párbajban agyonlőttek. No már erre felindult az egész magyar társadalom, mely az apró karczólásoknak tapsol, de megriad, ha a dicsőséggel az élet is odavész. Ez már a soknál is sokabb, itt már tenni kell valamit. Megyék és városok kimondják, hogy ezt a párbajos állapotot meg kell szüntetni, szép, ékes szavú feliratok készülnek a kormányhoz, hogy a párbaj paragrafusokat szigorítsa meg. Tehát a közvélemény, — ez a legszeszélyesebb hölgynél is szeszélyesebb valami — sürgeti a baj orvoslását. És tegyük fel, ha a kormány és törvényhozás teljesíti a nem-

zeti közakarat ohajtását és a párbajra vonatkozó büntető határozatokat szigorítani fogja, mi lesz ennek a következménye; hát bizonyára az, hogy a társadalom még jobban fogja tömjénezni azokat, kik a törvény nagyobb szigora daczára is párbajozni mertek. Az a hamis fény, mely a lovagias küzdőket körül övedzi, mindig csábítani fog s mindig legyőzi a törvény félelmeit.

Különben mi sem jellemzi jobban a helyzetet, mint az, hogy most, midőn a társadalom erőlyes akeziót kezdett a párbaj ellen, a fővárosi lapok egyetlen napon 3 véres kime-netelű párbajról számolnak be. Egy ismert nevű országgyűlési képviselő s egy hirlapíró állanak szembe egymással s mindkettőt sebet kap, egy kereskedő egy bankhivatalnokot lő föbe és ejt rajta halálos sebet, végül két vidéki lapszerkesztő vagdalja egymást össze. Tehát a megindult nagy mozgalom épen semmi eredményt nem idézett elő, mert hát a 3 párbaj hősei közül egyik a törvényhozó testületből s 3 a sajtó munkásaiból került ki, tehát mind olyan emberek, kik hi-

TÁRCZA.

Az unokatestvér.

Vig beszély.

Irta: **Barthali János.**

De hogy ne, mikor a jó rokon nem győzött eleget beszélni a Péter anyjáról, hugáról s mindennemű és rangu atyafiáról, kiktől zsákszáma hozott üdvözlöt és ezernyi-ezer jó kívánságot.

Szügyi e szavakból meggyőződött, hogy nem szédelgővel van dolga. Pedig előre, lsten boesá, majdhogy azt nem gondolta.

Mig az ebéd ideje eljött volna, borozás közben folytatták az élénk társalgást.

— Hát aztán édes öcsém, micsoda hivatalban dolgozol, a mikor itt nem vagy, mert azt már látom, hogy érte magad, kockáztatta meg a boldog rokon a kérdést, mely már régen furta az oldalát.

— Tudja, bátyám, megmondom az igazat. Nem vagyok én még hivatalban. Hiszen csak a nyáron végeztem el tanulmányaimat. Hanem olyan bizonyítványaim vannak, a melyek

bármely nagyobb álláshoz megnyitják számomra az ajtót. És hogy a jó bátya ne kételkedjék szavaiban, egy halmaz okmányt vett elő kézi bördöndjéből s csak kitérte azokat elébe az asztalra, hadd bámuljon a ezifra peeséteken az a jámbor falusi ember.

Hát bizony sok, mindenféle bizonyítvány, oklevél volt ott. Tíz embernek való, tisztességes pályákra képesítő, jövedelmes állásokat elnyerhető okmányok mind, melyek között a legalsó fokon álló a jegyzői vizsgáról szóló volt. Tíz vármegyében kellett azokért a szigorú exament kiállania.

Ha Péter eddig kételkedett volna is a jövevény szavaiban, az a sokféle stemplis íromány elég volt gyanúját eloszlatni. Mert hát olyan tengeri tudomány bevágására csak egy Szügyi vér lehet képes. Hát még a nagy hivatalokat nem éppen e derék familia gyümölese van hivatva betölteni? És ekkor még maga előtt is szégyenlette, hogy e hirneves családban iparos is existál.

De még csupán csak egy körül-

mény jött visszásan neki. Az, hogy az ő drágalátos vérrokonja olyan ütött-kapott embernek néz ki. Elő is hozakodott vele őszintén.

— Hát aztán, kedves öcsém, olyan mélységes tudományos ember voltodra, miért nem jársz gavallérosabb változóban, a milyen méltán megilletne tégedet?

Farsangi már régóta készen volt erre a felelettel.

— Ez a divat most az urak közt, bátyám. Ezzel különböztetjük meg magunkat a mindent majmoló alsóbb osztálytól. Mert hát a mai korban még a eszmadia legények is szalonkabátban parádéznak. A mágánások ellenben ma már a daróc ruhát kezdik viselni. Azért, hogy az egyszerű ruha által tüntessék ki magas rangu voltukat. Nem hiszem, hogy Péter bácsi nem látott volna már székelý czondra-posztóba öltözött főrangu urat.

Péter gazda ugyan még nem észlelt élő testi szemeivel ilyen ritkaságot, de emlékezett már, hogy a 3—4 krajczáros ponyva regényekben (melyekkel némely könyvtáros a csö-

mórlésig terjeszti a köz- és népműveltséget s a mely férczmunkáknak szorgalmas tanulmányozója volt) valahol olvasta azt a furesaságot, hogy a herezegfiuk pórere vetkőzve indultak a világba szerenését próbálni. Már aztán, a kilelke van, a daróc ruha mégis nagyobb tisztesség az emberek szemében, mint a paradicsomi kosztüm.

Megadta hát magát, Nem vitakozott tovább „módis” rokonával. De azt kikötötte, hogy mivel még a faluban nem vert gyökeret ez a legújabb divat, hát csak fogadjon el tőle az öcses egy rend „tisztességebb” öltönyt, mert bizony, szégyenleni fog vele egy uton megindulni. Éz a sok „tudatlan” nép itt, ki a módit még csak ennivalónak képzei, majd le hurrogathatná szigorú egyszerűségéért.

Gyula rokon ezt az áldozatot szívesen meghozta neki. Ajánlatát elfogadta. S a városi szabó, cipész és kalapos aztán remekelt a számára megrendelt öltönydarabokon.

Mikor Farsangi bele bujt az új bórbe, a Szügyéik szemeibe örömkönyyn ugrott.

vatva lennének az alkotott törvényt tiszteletben tartani és e társadalmi bajt ostorozni.

Hozzanak tehát bármily szigorú törvényeket, nem használ az semmit; a párbajok számára ez vajmi kevés befolyással leend. Ezen a bajon csak társadalmi akcióval lehet segíteni, de nem olyannal, mely most megindult s mely a törvénytől vár mindent. A társadalom ne tömjenezze a bajvivókat, az ujságok ne kürtöljék világgá s a párbaj erősen meg fog fogyatkozni.

O.

Politikai hírek.

BELFÖLD.

Kossuth állapotáról a legutóbbi táviratok ezek: Turin, márczius 14. (délután 10 óra 30 percz.) A nagy beteg az egész éjszakát álmátlanul, lázban töltötte. Most deliriumban eszméletlenül fekszik. A hólyagmosás nagynehezen végezhető. A betegség mai tünetei a legagasztobbak. Basso és Carle orvosok ma délutánra Bozzolo tanárt konziliumra hívták.

Márczius 15. (reggel 8 óraker) Kossuth nyugtalanul töltötte az éjelt. Tüdőgyulladás jelei mutatkoznak; a hőmérsék emelkedett. A katasztrófa közeledik.

Márczius 15. (este 8 óra) A beteg folytonosan gyengül; az érverés kevésbé rendes; tüdőlob nem terjed.

Márczius 15. (10 óra este) Kossuth állapota rosszabbra fordult. A láz erősebb; a tüdőgyulladás terjed.

Márczius 16. (délben) A délelőtt Turinból érkezett táviratok aránylag kedvezőbb hírt adnak Kossuth állapotáról. A nagy beteg egész éjszakán át nyugodt volt és több óra hosszat aludt. Ma reggel evett és hólyagbaja, úgy látszik, szűnőfélben van. Azonban a tüdőgyulladás terjedésétől tartanak.

KÜLFÖLD.

Újabb bombamerénylet Párisban. Csütörtökön délután 3 óraker rendkívül nagymérvű bombarobbanás történt a Madeleine-templomban. A templomban nagyszámú, többnyire nőköl álló közönség hallgatta az egyházi szónoklatot, midőn egyszerre őrias robbanás történt. Az ajtókat rögtön bezárták és a főajtó közelében a padlón találtak egy 40 éves

— Látod, feleség, szólt Péter az asszonyhoz, milyen szép dolog az uri rokonság. És sirva borultak az unokatestvér nyakába.

E naptól kezdve a Farsangi tiszteletére adott dárídó egymást érte Szügyiéknél. Az uri atyafi az egész falut meghódította nagyvárosias modorával, uras fellépéssel.

Péter gazda pedig zsebpénzzel is tartotta őt, s ha Gyula meg nem akarta sérten iaz áldozatkész bátyát, kénytelen volt azt elfogadni tőle.

Később már a „vizsgázott” ember még a jegyző urnak is segédkezett a községházánál a hivatalos ügyekben. No, persze díjtalanul, hiszen nincs rá szorolva arra a pár garasra egy olyan nagy ur, mint éppen Farsangi Szügyi Gyula.

Es ment minden gyönyörűen, mint a karikacsapás. Farsangi sok mindenhez értett. A nótárius is elismerőleg nyilatkozott fényes talentumáról. Szügyiék pedig a büszkélkedő boldogság tengerében uszkáltak.

(Folytatjuk.)

férfit, teljesen szétmarchangolva. Ez maga a bombavető volt, kinek zsebében, úgy látszik, idő előtt robbant fel a bomba, mely csak kevés sérülést okozott. Megtalálták nála az összes anarchisták lakjegyzékét és sokaknak arezképét is. A belga születésű anarchista neve Pauvel. Elfogtak továbbá egy lábán megsérült anarchistát is, ki valószínűleg Pauvel társaságában volt.

Márczius 15-ike.

Impozánsan folyt le városunkban szabadságharcunk nagy nemzeti ünnepe. A helyi tüzoltó zenekar a Kossuth-indulóval vezette be az ünnepélyt a lobogódiszt öltött főtéren, honnan a Kölönte-féle színhelyiségbe történt felvonulás a választékos összeállítású program meghallgatására. A helyiség zsufolásig megtelt. A helyi népzenekar nyitánya után Bartos Károly az ünnepély rendező-bizottság érdemes elnöke tartott nagy gondallal összeállított megnyitó beszédet. Ezután az egyházi dalkör adta elő nagy készültséggel „Oh nemzetek nagy Istene” című dalt, Udvarhelyi Mariska k. a. elragadó alkalmi költeményt szavalt. A vegyeskar Kovács Amál és Nagy Irma kisasszonyok közreműködésével Bartai Ede „Nemzeti imáját” énekeltek nagy praecisitással, majd Balázs Márton tehetséges fiatal tanár tartott szép tónusban alkalmi felolvasása következtet, mely után az egyházi dalkar négy szólamu „Isten áld és véd hazánkat”, Baló László polgári isk. tanár lelkes „Talpra-magyar”-ja emelték az ünnepély sikerét s végül a kedvelt népzenekar Hymnusa után a tüzoltó zenekar élénkítő Rákóczyja mellett oszlott szét a lelkes és hazafias közönség. A szíves közreműködőknek n nagy közönség gyakori tapsviharral adózott, mit méltán ki is érdemelték s a rendező-bizottság jövőre is merithet ép ily dícséretet érdemlő buzgalmat a hazafias közönség elismeréséből.

A székelyek és a kivándorlás.

Sokszor lehetett már hallani arról, hogy meg kellene akadályozni a székelyek kivándorlását a szomszéd Oláhországba. S valóban úgy a székelyvármegyék közigazgatási tényezői, valamint kormányunk a lehetőségig mindent megtesznek arra nézve, hogy a kivándorlók száma csökkenjen. Így pl. a kereskedelmi miniszter a vasutnál, gyáraknál székely munkásokat és iparosokat alkalmaz s közelebből számos székely ifjút helyezett el a budapesti, szegedi, diósgyőri s más gyáraknál. Az államsegélyben részesülő „Első székely szövö-gyár” több székely leányt foglalkoztat. A közoktatási miniszter a sepsi-szentgyörgyi polgári iskolához lakatos, a kézdívásárhelyihez asztalos műhelyt rendezett be s a Székely-Mikó kollegiumot állami segélylyel képessé tette, hogy több jeles szegény székely fiut anyagi támogatásban is részesíthesse. Remény van nyújtva az iránt is, hogy katona-iskola is lesz beállítva a székelyföldön. Újabbban némelyek azon ohajaiknak adnak kifejezést, hogy állítassanak gyárak fel a székelyföldön s ezek által vissza lehet tartani a kivándorlókat.

A gyáraktól azonban e tekintetben nem sok jót várhatunk. Nálunk a gyárak ezen célznak nemhogy szolgálatára lennének, de sokkal rossz-

szabb állapotokat szülnének a hon maradtak között. A tapasztalat bizonyítja, hogy a már létező gyárak, habár egyéb tekintetben hasznos szolgálatot teljesítenek is, a munkás viszonyon nemhogy javítanak, de annak valóságos ártalmára s a székelységnek nagy kárára virágoznak.

Itt van pl. a már említett „Székely szövögyár” S.-Szentgyörgyön. Mint gyár megérdemelné, hogy az egész országban jobban ismerjék, mint jelenben ismerik s hivatva is volna, hogy kiszorítsa a sok külföldi. mátol holnapig tartó, czifra, drága czafrangot; ámde még sem teljesítheti azt a missziót, a melylyel azt az intézők felállították. Mert foglalkoztat ugyan mintegy 100—150 székely leányt, de megölte az ugynevezett „házi szöttek”-t, a melyet minden jóra való székely asszony oly igazi munkakedvvel, nagy gyönyörrel és sok haszonnal készített. Asszonyaink maguk állították elő asztal- és fehérműüket, viselő- és ünnepi köntöseiket, a férfiak téli- és nyári ruhájukat úgy, hogy a legtöbb családban ruhafélére nem költöttek egyébre, mint kalap, lábbeli, nyakendő és zsebkendőre. Maholnap pedig az osztóvátának csak hírét halljuk és az összes székely asszonyaink és leányaink a hasznos és szórakoztató téli foglalkozás helyett, a lelket mételyező pletykára lesznek utalva. Azok pedig, kiknek a szövés kenyérszeresítőket képezte, nézhetnek más jövedelmező foglalkozás után, ha ugyan kapnak, vagy vándorolhatnak ki Oláhország felé, mert a gyár, — ha nem olyan tartós is — de szebbet olcsón produkál s a valódi „székely szöttek”-t kiszorította a használatból.

Sokkal helyesebb irányban indult volt meg ez az intézmény, a midőn nem mint gyár, hanem mint „szö-vőde”, leányainkat megtanította a szövésre, osztóvátákat adott nekik s haza küldötte, hogy községekben a szebb és gyorsabb szövés módját terjesszék. Ma mint gyár ennek az intenczióknak nem felel meg.

Figyelemre méltó, jól felfogott véleményny terjesztett fel a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara f. évi február 26-án tartott ülése a kereskedelmi miniszter azon leiratára, melyben tudatta, hogy Lehman László hajdunánási lakos Székely-Udvarhelyt szalmakalap-gyárat ohajt létesíteni s e célra állami segélyt kér. Azt véleményezte a kamara ugyanis, hogy oly gyári vállalat létesítet, a mely a házi iparüzést kizárná s annak egyetlőtlen versenyt okozván, azt végleg meg is semmisítheti, a mi e különben is mostoha anyagi viszonyokkal küzdő népre elviselhetetlen veszteség volna s annak tömeges kivándorlását idézhetné elő, kívánatosnak nem tarthatja.

Nem tudjuk, nem-e éppen az innen nyert okulás adta szájába a kamarának ezt a talpra esett véleményezést, hanem annyi igaz, hogy a mitől ott fél, az itt a szövögyár létesítésével mind beteljesedett.

(Folytatása következik.)

Mezőgazdasági közlemények.

A vizenyős talajok lecsapolásáról.

(Folytatás és vége.)

7. A talaj mélyebb lesz.

Legtöbb gazd. növényeink diszlésére megkivántatik, hogy gyökereik-

hez a külső levegő hozzájárulhasson. A talaj és trágya alkotórészeinek felbomlását s növénytápanyagokká változását a levegő élenye hozza folyamatba. Kiszáritott talajon a levegő mindenkor behatolhat még az altalaj részecskéi között levő hézagokba is, melyek előbb a víz által voltak elfoglalva. A talaj tehát mélyebb lesz.

8. A talaj biztosabb lesz a növényekre nézve.

Nedves talajban a növények gyökerei majdnem csupán a némileg száraz felszínen ágaznak szét és semmi hajlandóságot sem mutatnak a mélyre hatolni. Ennélfogva az ily talajon nőtt növények a tápot egymástól kölcsönösen elvonják, gyéren állók, apró kalászuak lesznek, könnyen kifagynak, s szárazságban sokat szenvednek, mert a legfelső réteg könnyebben és erősebben kiszárad, mint a mélyebb altalaj, melybe gyökereik le nem érnek. Kiszáritott talajban azonban a gyökerek jó mélyen hatolnak, ennélfogva a növények sűrűbb állást is eltűrnek s ennek dacára is erősebbek lesznek, az időjárás ártalmas befolyásokról jobban és hosszabb ideig ellenállanak, mert a talajban nagyobb tér áll rendelkezésükre, melyből táplálékukat merithetik. Kiszáritott talajt egy könnyen nem képes a fagy „felemelni”, ha néhány centiméternyire megáznak, megfagy. Hogy az megtörténhessen, az egész termőrétegnek vízzel telítve kellene lennie; ezen eset pedig a kiszáritott talajnál nem következik be; miért is ott ezen jelenségnek következményei, minő például a repeze, vöröshere s több effélék kifagyása, sokkal csekélyebb mérvben mutatkozik. A lecsapolt talaj szárazság által nem fog sokat szenvedni, mert a mélyreható gyökerek a szükséges nyirkosságot a sokáig nedvesen maradó altalajban megtalálják; valamint ama körülmény is befoly erre, miszerint az altalaj nedvessége a feltalaj felszívó képessége folytán fölfelé emelkedik s mintegy a gyökereknek elébe jó. Szóval, a talaj biztosabb lesz a növényekre nézve.

9. Kiszáritott talajban a növénytenyészet korábban kezdődik.

Vizenyős földben a talajrészecsek között levő víz megfagy és pedig erős télen nem ritkán 70—80 centiméter mélyen is, miáltal a talaj teljesen át nem eresztővé válik. Ha egy ily kemény fagy után fölenged s ehhez még hóolvasás és esős idő járul, akkor a tulságos sok nedvesség által, melyet a föld beinni nem képes, tehát melynek a földszínről kell elpárolognia, a termőréteg mintegy híg péppé lágyl és teljesen összeiszapolódik; a felszikkadás után pedig kemény lesz, a levegőt a növények gyökereitől elzárja, később nagy repedéseket kap, a mi számos növény kivesztét okozza. Így azután a gondos őszi megmunkálás kárba veszt és egykönnyen helyreépíthető nem lesz. Egészen más magatartása van azonban a lecsapolt talajnak. Az ennek részecsei közötti hézagok mindig üresek, s ezeken a beszivárgó víz még azon esetben is áthatolhat, ha a talaj mélyen és erősen ki van hűlve. Innét magyarázható ama sajátságos és sokakat bámulásba ejtő jelenség, hogy ha a talaj megfagyott is, beálló olvadáskor a hóviz az

alagsövekhez az utat megtalálja és azokon azonnal folyni kezd. A száraz talaj fölmelegítésére továbbá sokkal csekélyebb hőmennyiség kívánatik, mint a nedvesben jelenlevő jég megolvasztására; és e csekélyebb hőmennyiséget részben a benyomuló esővíz vezeti oda, részben pedig a talaj nyílt hajcsövein (porusain) emelkedik az föl az alsóbb földrétegekből. Vizment talajra a nap és a meleg tavaszi lég szintén melegítőben hatnak. Ennek következtében száraz talajból a fagy korábban eltűnik, mint a nedvesből; a talaj termőrétege porhanyóbb marad, a levegő könnyen hozzáférhet; miért is ily talajon a növénytenyésztés korábban kezdődik.

10. Leesapolt talajon a trágya nemek ereje hathatósabb.

Levegő hozzájárulása nélkül a trágya a talajban nem korhad el és nem válhatik a növények által felfelvehető tápszerré. Világos, hogy a trágyának tápszerré változása a nedves talajban, hol a víz jelenléte a levegő hozzáférhetőségét gátolja, sokkal tökéletlenebbül megy véghez, mint a száraz talajban, melybe a lég könnyen behatolhat. Következésképpen ez utóbbiban a trágya kétségkívül hathatósabban működik; míg a nedves talajról a víz a trágyából sok értékes anyagot el is mos. Műtrágyák, minők a guano, chilisáltkrom stb. vízenyős talajon alig alkalmazhatók; mert hatásuk bizonytalansága mellett még arra is készen lehetünk, hogy egészen kárba mennek, s így a beléjük fektetett tőkét elveszítjük.

11. A helyenkint vízenyős talaj leesapolás által egyenlő minőségű lesz.

Egyenlőtlen nedves földön nemcsak a megmunkálás nem lehet tökéletes, hanem a termés is mindig egyenlőtlenül fejlődik. Míg a száraz helyeken már minden megérett, addig a nedves helyeken még minden zöld. Ha addig várunk az aratással, míg a gabona a nedves helyeken is megéri, akkorra a száraz helyeken már a szem is kihullott; ha pedig korábban aratunk, akkorra a nedves helyeken termett gabona még nem érett meg eléggé, aprószemű marad, összeszárad s nagyrészt szalmájába sül. Ha a nedves helyeket kiszárítjuk, az által a talaj egyenlő minőségű lesz.

12. A termés nagyobb és jobb minőségű lesz.

Mindabból, a mi fentebb elmondott, eléggé kiviláglik, hogy leesapolt talajon a termésnek is nagyobb-nak kell lennie, nem csupán azért, hogy a gabona rajta egyenletesen fejlődik és érik, hanem azért is, mert a mélyebb, melegebb, egészségesebbé vált talajban mélyebben gyökerezik, biztosabban tenyészik, kevésbé dül meg, teljesebben kifejlődik s mert a trágya jobban hat stb. Szóval, leesapolt talajon a gabona-termés nagyobb, a répa cukor-dusabb, s a burgonya keményítőben gazdagabb, tehát táplálóbb lesz. A takarmány is, mely az ily talajon terem, ízletesebb és tápdusabb.

Fentiekben előadván a talaj leesapolásának előnyeit, jövő alkalommal bátor leszek a kivíteli módokról is egyetmást elmondani.

Erdélyi Károly.

Válasz.

Több közművelődési egyesületi tagnak.

A „Székely Híradó” számában egy közlemény jelent meg, mely védelmébe fogadja Kézdi-Vásárhely város tiszteletes lelkészét Székely János urat, ki a Közművelődési Egyesület közgyűlésén elismerte, hogy az egyesület 125 frtnyi vagyona nála van s azt akkor fogja megfizetni, ha kepe-hátrálékra felhajtatik.

E tárgyban több felszólalás történt a „Székelyföld” és „Székely Híradó”-ban, de eredménytelenül. Székely János ev. ref. lelkész ur az egyesület rábizott vagyonát sem ki nem fizette mindaddig, sem szükségesnek nem tartotta magát a közvélemény előtt igazolni, hanem helyett elő állott „több közművelődési tag” czim alatt valaki és dicsőenket zeng a lelkész ur mellett.

Nekünk e felszólalásra csak annyi megjegyzésünk van, hogy egy bűnös cselekvényt pártolni, szépiteni, morális szempontból éppen annyi, mint a bűnt elkövetni.

Kézdi-Vásárhelyt nincs és nem lehet „több” olyan közművelődési egyesületi tag ezikkirón kívül, ki ilyen feladatra vállalkoznék, mi tehát a közmorális szempontjából érelyesen tiltakozunk az ellen, hogy egyesületünk czime alatt ily felháborító s az egész társadalmat, mélyen sértő nyilatkozatok intéztessenek egyesek által a közönséghez. Hogy egyebet ne említsünk, a cikknek ezen kifejezése „Hiába, anyagi világba élünk, s ma nem az a becsületes ember, aki ad, hanem aki elveszi, a mid van is és uralkodik felette.”

Annaira nélkülözi az erkölcsi érdeket s oly bántó ezinismus húzódik azon át, hogy az egyesület, mely nagy kulturális célokat szolgált, első sorban van hivatva, azt megvetéssel visszautasítani.

Ennyit e felháborító ezikkiról

A mi tiszteletes Székely János ténykedését illeti, következőket mondhatjuk:

Ezelőtt 18–20 évvel volt városunkban egy közművelődési egyesület, mely évek során nagy és üdvös tevékenységét fejtett ki. Az egyesület elnöke Székely János ev. ref. lelkész volt.

Ezelőtt 17 évvel városunkban vendégszerepelt Bulyovszky Lilla művésznő s itt az egyesület részéről oly lelkes fogadtatásban részesült, hogy halálából 100 frt alapítványt tett az egyesület részére. Ezen összeget elnök tiszteletes Székely János ur átvette s daczára annak, hogy mint elnök pénzt kezelni jogosult nem volt, azt pénztárra nem adta, hanem magánál tartotta s ott van az ma is.

E tárgyban évek során több rendbeli felszólalás történt, de elnökünk sohasem érezte kötelezve magát befizetni az egyesület pénzét.

Végre sikerült egy közgyűlést összehozni s itt tiszteletes Székely János ur végre megnyilatkozott, kijelentvén, hogy az egyesület pénze 17 év óta nála van s meg is fizeti, ha a kepe-hátrálékot behajtatják.

Hogy ezen elnöki nyilatkozatban mi több: a naivsága-e avagy a cynismus, nem tudjuk elbírálni, de azt tudjuk, hogy a közgyűlés előző nobilis volt ezen kijelentést elfogni azon kikötéssel, hogy az elnök az

egylet pénzét fizesse be a pénztárnokhoz, mi azonban nem történt meg. A közgyűlésben tehát több volt a gyöngédség, a kimélet a lelkipásztor iránt, mint az elnök kötelesség érzete a közgyűléssel szemben. Ő egy olyan cselekvényt, miért más közönséges halandó a büntető igazságszolgáltatás elébe szokott kerülni, nem tartja szükségesnek, habár utólagosan jóvátenni, daczára annak, hogy mint pap s mint egy nagy pénzintézet elnöke kétszeresen kötelezve lenne rá.

Ez ügyben már annyiféle nyilatkozat látott napvilágot, a nélkül, hogy tiszteletes Székely János elnök fizetett, vagy nyilatkozott volna, hogy tovább szót szaporítani egészen felesleges, azonban azt egész határozottan kinyilatkoztatjuk, hogy mi az egyesületünk vagyonát elkallódni nem engedjük s ha szükség a legvégző eszközökhöz fogunk nyulni, hogy tiszteletes Székely János elnök urat kötelességei teljesítésére szorítsuk.*)

Kézdi-Vásárhely, 1894. márcz. 16.
Egyleti tagok.

Ujdonságok.

— **A k.-vásárhelyiek Kossuthné sirjánál.** A kézdívásárhelyi küldöttség, mely a város diszpolgári oklevelét Kossuth Lajoshoz vitte, átrándult Génúába is, hogy az ott nyugvó Kossuth Lajosné és Kossuth Vilma sirjára koszorút tegyen. Kedden, f. hó 13-án kocsiútra ki a Génua közelében egy domb tetején elterülő kis angol temetőbe. Lukács Gyula orsz. képviselő meglátogat beszédben tolmácsolta az itt összegyűlt magyarok fájdalomát, hogy távol a hazától kell felkeresni a legjobbaknak örök nyugvó helyét, azoknak, kiket legjobban szeretett a legnagyobb magyar, az, kinél jobban senki sem szeretette hazáját. A sirt körülálló magyarok szeméi könnyekkel teltek meg. Majd Molnár Józsiás helyezte a sirra a küldöttség koszorúját, aztán egy-egy levélkét szakítottak a sirról s fájdalomtelt szívvel távoztak a szomorú, ma már elhagyott helyről.

— **Márczius 15-ikét** a szokott, kegyeletes érzésekkel ünnepelte meg az idén Kézdi-Vásárhely város közönsége. Ez uttal is a kézdívár helyi olvasó egyesület vette kezébe a rendezést s mostani előadás is méltó folytatása volt a megelőző évek hasonló ünnepélyeinek. A város a nagy történelmi nap emlékére zászlódiszt öltött s igen impozáns ünnepies köpet nyert. Délután megvolt a disz előadás, melyről lapunk más részében számolunk el, este pedig több vendégülben bankett volt, melynek kiváló élnökséget adott a megérkezett örömhír, hogy Kossuth nem halt meg.

— **Ocsmány tréfát** követett el valaki f. hó 15-én Kézdi-Vásárhely közönségével. Már a reggeli órákban az a hír terjedt el a városban, hogy Kossuth Lajos nagy hazánkfia dél előtt 10 órákor meghalt. E hírre a középületeken megjelentek a márczius 15-iki nemzetiszínű zászlók mellett a gyászlobogók is s az egész közönség meglátogatott az a nyomás, mely oly országos nagy csapásoknál az egész társadalmat elsokta fogni. Híre járt, hogy minden e tárgyban kelt távirat továbbítása hivatalosan betiltatott és a közönség nem tudott ehhez magyarázatot találni. Ezen hitet táplálta azon körülmény is, hogy a Budapestre intézett távirati kérdésekre egész késő estig válasz nem érkezett. Az egész napon át uralkodott szomorú hangulat hatása alatt folyt le a márczius 15-iki nemzeti ünnepély is melyen a lelkesültséget

*) Közlöttük ezen cikket, de azon megjegyzéssel, hogy tiszteletes Székely János lelkész ur, a kérdés alatt 125 frt alapítványt kifizette s az takarékpénztárra is helyeztetett.

Szerk.

nagyon mérsékelte az általános levertség, mely mindenki kedélyén uralkodott. Késő este érkezett meg aztán a távirat, hogy a nagy beteg még él. Hogy tévedés történt-e avagy rossz éretlen tréfa volt, nem tudjuk, de mint értesülünk a brassói táviratból származott a hír, mely egy város közönségét egész napig izgalomban tartotta.

— **Rendőrség köréből.** Mult esütörtökön egy tisztességes asszony jelent meg a hatóságnál és olyan esetről tett jelentést, minő saját szavai szerint, soha senkivel sem történt meg a világon. Első sorban felmutatott egy tuczat arezképet, kijelentvén, hogy ezek mind az ő fiai és leányai. A rossz emberek incselkedései miatt ezek mind elhaltak, de egyik fia kis gyermekét mai napon megtalálta itt Kézdi-Vásárhelyt egy iparos mesternél. E feljelentés természetesen általános feltűnést keltett s nyomban megtétt a hivatalos intézkedés, hogy a rejtelmes eset kiderüljön. A kiküldött hivatalos közege a kérdéses házban csakugyan megtalálta a másfél éves kis gyermeket. Amde azon furcsaság jött ki a dologból, hogy ugy a feljelentő asszony, mint az iparos igényt tartott a gyermekhez, az előbbi azt állítván, hogy az az ő elveszett unokája, a másik a legtovábbnyesbb módon igazolván, hogy az ő gyermeke. Végre is ismét a rendőrkapitány elébe került a rejtelmes eset, hol aztán rövid kihallgatás után kint, hogy a feljelentő asszony esendes örül. Ezzel természetesen a rossz emberek által megölt megmérgezett fiúk és lányok borzalmas eseteiről is fellebbent a titok fátyola s a szegény asszony rendőri felügyelet alá helyeztetett.

— **Farkas.** A telet a mosolygó tavasz, a zordon hideget langyos, kellemes meleg váltja fel. Ilyenkor ordas is fennebb húzódik a havasok néma csendjébe s ott keresi zsákmányát. Hanem akad olyan is, a mely nehezen válik meg a jó zsákmánnyal kínálkozó völgyektől s ott ólálkodik a faluk mellett. Egy ilyen regényes hajlamu farkas pénteken reggel a „Pakó-hegye” nevű részen betört egy udvarra, s a házörző ebet elakarta vinni egy kis kőutazásra. Azonban ez nem mutatkozván hajlandónak a csábító zónázásra, egy kis véleménykülönbség származott ebből köztünk, melybe a szomszédos ebek is belevegyültek úgy jó távolról. Barti József, kinek telkén történt ez a marakodás, hű kutyájának segítségére ment, fejcsévével kezében. Azonban vesztére, mert az éhes ordas a kapott ütés miatti dühében rángrott, mire az ember és duvad között iszonyu küzdelem fejlődött ki, a földön hemperegve. A szomszédok a vérfagyasztó jajgatás és ordításra összefutottak s úgy birták megmenteni Bartit, kinek különösen két keze van rutul össze marczangolva. Ugyanazon farkas azon éjjelen a cigányok tanácsát is meglátogatta, holmi elhullt állatért s a faluban több kutyát megsebezett. Mint beszéltek, ordas olyan formán viselkedett, mint a vesztség első stádiumában levő állat s ha talán ez igaznak bizonyulna, a megteppasztott ember helyzetére gondolni is borzasztó.

— **Petanovits József** ur a főváros VI. kerületi casino vendéglőse az általa épített Metropole szállodát saját kezelésébe vette át. Azon körülmény, hogy Petanovits ur szakmájában utótrőpek ismertetik, arra enged következtetni, miszerint a Metropole szálloda a fővárosba ránduló utazó közönség találkozó helye lesz, annál is inkább, minthogy Petanovits urat az utazó közönség, mint a Terézvárosi casinó vendéglőse iránt a tanúsított szeretetreméltó előzékenységet nagyon kedveli, ezenfelül a Metropole szálloda nagyon elegáns és minden igényt kielégítő kényelemmel be van rendezve.

PIACZI ÁRAK.

Kézdí-Vásárhely, febr. 22. Buza (tisztá) (métermázsánként) 6.58. Buza (közepes) 6.40. Rozs 4.40. Árpa 5.20. Törökbuza 5.55. Zab 5.65. Borsó 6.—. Lencse 15.—. Fuszulyka 5.—. Köleskása 10.—. Burgonya 1.60. Marha hus kilogrammja —.44. juhhus —.24 Sertéshus —. 48.

Baromvásár febr. 15-én. Felhajtattott 912 db szarvasmarha, 147 db borjú, 205 drb ló. Eladatott 201 drb szarvasmarha, 73 drb borjú, 21 drb ló. Árak: Ökör párja 250—300 frtig. Borjas tehénnek 50—90 frtig. Vágni való borjunak 20—28 frtig. Lónak párja 180—220 frt.

Sertésvásár febr. 17. Felhajtattott 170 drb. Eladatott 45 drb.

S.-Szentgyörgy, márcz. 12. Buza (tisztá) hektóliterenként 6.—. Buza (közepes) 5.50. Rozs 3.40. Árpa 4.—. Törökbuza 4.20. Zab 2.40. Borsó 5.—. Lencse 14.—. Fuszulyka 4.—. Kása 8.—. Burgonya 1.—. Marhahus kilogrammja —.46. Sertéshus —. 44.

Cs.-Szereda, márcz. 14. Buza (tisztá) hektóliterenként 6.75. Közepes 5.—. Rozs 3.59. Árpa 4.—. Törökbuza 3.80. Zab 2.80. Borsó 5.—. Lencse 14.—. Fuszulyka 4.—. Kása 14.—. Burgonya 1.—. Marhahus (kilogrammonként) —.44. Sertéshus —.44. Berbéshus —.—. Ökör párja 380 —. Tehén párja 130.—.

Szerkesztői üzenet.

Sz. L. urnak. Czikkeit mindig élvezettel olvassuk. Ezt is készségesen közöljük. Magán levél megy. Szíves üdvözlét!

Hirdetések.

Egész selyem, mintázott Foulárdokat (mintegy 450 különböző fajban), méterenként 75 krtól 3 frt-65 krig — valamint fek ete, fehér és színes selyemszöveteket 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, kockás, esikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240-féle dispositio és 2000 különböző szín és árnyalatban) szállít postabér- és vámmentesen a privátmegrendelők lakására **Henneberg G.** (es. kir. udv. szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Husvétí
tojások

Pitrof Lajosnál

Kézdí-Vásárhelytől

Kaphatók.

„NE VÉGY CZIGÁNYTÓL SZENET!”

mondja a példabeszéd, s ezt joggal elmondhatom én is, midőn raktáromat ajánlom mert csak oly nagy tüzlet, mint az enyém szabhat, — készpénzzel való vásárlás óriási árukészlete és számos más előnye folytán — olcsó árakat, melyek végre is a vevőnek csak javára szolgálhatnak.

Tetszetős minták magánvevők részére ingyen és bérmentesen.

Gazdag tartalmu mintakönyvek, melyek ritkítják párjukat, szabók részére bérmentesen.

SZÖVETEK EGÉSZ REND RUHÁKRA.

Perwien és doszking a magas klerus részére, előírás szerinti szövetek hivatali egyenruhákra, veteránok, tűzoltók, tornászok részére, lívrékre, billardposztók, játszó-asztalok, kocsifődelekre, ugyisintén vízmentes lodenek vadaskabátokra, mosó-szövetek, utazó-plaidek stb. stb. 4—14 frtig.

Értékes, tisztességes, tartós, tiszta gypaju posztót és nem olcsó rongyot, melyek a földolgozásra sem érdemesek, ajánl

STIKAROVSKY JÁNOS

BRÜNNBEN (Ausztria Manchesterre)

Legnagyobb gyári posztóraktár félmillió forint értékben.

CSAK UTÁNVÉTELLEL SZÁLLIT.

Levelez magyar, német, cseh, lengyel, olasz, francia és angol nyelven.

Mária czei Gyomor cseppek

nagyszerűen hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszer.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfújság, savanyu felbőffögés, hasmenés, gyomorégés, felesleges nyálkakiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörös, szűkülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejtájánál, a menyinyben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámrhoidáknál. Emeltet bajknál a **Mária czei gyomor cseppek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr. — Magyarországi főraktár:

Török József gyógyszerár

Budapest. Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék meglekinteni!! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”.

A **Mária czei gyomor cseppek** valódián kaphatók

Kapható: **KOVÁCS FERENCZ** gyógyszerésznél.

LÓHEREMAG

5, 10, 25, 50 kilós zsákokban.

KOMÓCSIN-FŰMAG

40 kilós zsákokban, mindkettő államilag ólomzárolva.

RÉPAMAG

5, 10, 25, 50 kilós zsákokban.

Vetőburgonya

bárminő mennyiségű.

Kapható:

Gróf TELEKI ARVÉD
drassói uradalmában u. p. Koneza.

A mélyen tisztelt közönség szíves tudomására hozom ezennel, hogy az általam épített

Metropole szállodát

Budapest, Kerepesi-ut 58. sz.

saját kezelésembe vettem át.

Ezen I-ső rangú szálloda, a legújabb kor igényeinek megfelelő kényelemmel be van rendezve és gyönyörű fekvése által Budapest legélénkebb helyén tünik ki, azonkívül központi fűtéssel, felvonó-gép (Lift), villamos világítás és fürdőkkel el van látva és kitűnő étteremmel és kávéházzal bír.

Kiszolgálás és világítás nem számíttatik fel.

Támaszkodva hosszú éveken át szerzett tapasztalataimra, főtőrekvésem lesz minden tekintetben az utazó közönség meglegedését kiérdemelni és kérem az eddig irántam tanúsított bizalommal ezen új vállalatomra átruházni.

Kitűnő tiszteltetéssel:

Petanovits József,

szálloda-tulajdonos.

1—3

COGNAC JPAR
Részvény-Társaság
BUDAPESTI CZÉG
KORONA-COGNAC

gyártmányai orvosi czélokra használatnak és a következő egyetemi tanár urak által ajánlatnak:

Angyán, Kétli, Kézmárszky, Korányi, Kovács, Müller, Réczey, Stiller és Tauffer.

KAPHATÓ KÉZDI-VÁSÁRHELYTŐL:
Bándy István és Kovács Károly
kereskedéseiben.